

moet uiteindelijk uitmonden in een convenant, waarin alle partijen zich committeren om bepaalde (beheers)maatregelen uit te voeren. In de jaren daarna zullen met behulp van monitoring de populaties worden bijgehouden en de effectiviteit van de maatregelen worden gemeten.

Dagvlinders en libellen onder de meetlat: jaarverslag 1999

Uitvoering

Chris van Swaay en Robert Keteelaar

Opdrachtgever

Centraal Bureau voor de Statistiek en IKC-Natuurbeheer

Inhoud

In maart verscheen het jaarverslag van het Meetnet Dagvlinders en het Meetnet Libellen over 1999. In dit jaar werden 400 dagvlinderroutes en 205 libellenroutes geteld. Het aantal vlinders lag hoger dan in 1998, maar dit kwam vooral door de talrijkheid van enkele zeer algemene vlinders zoals het bruin zandoogje. De situatie waarin de zilveren maan verkeert is alarmerend, vergeleken met 1990 is nu nog slechts twee procent over. De watersnuffel was net als in 1998 de talrijkste libellensoort. Van de bosbeekjuffer werden op twee plaatsen verrassend veel exemplaren geteld.

Geen Vlinder Minder!

Uitvoering

Michiel Wallis de Vries, Chris van Swaay, Kars Veling, Arnout-Jan Rossenaar

Inhoud

Op dit moment krijgen dagvlinders nog weinig aandacht in het natuurbeheer en dat terwijl vergissingen al snel fataal zijn. Want in de huidige (te) kleine leefgebieden geldt: weg is weg. Een zorgvuldig beheer van natuurgebieden is dus belangrijk. Het project *Geen Vlinder Minder!* moet de bedreigde dagvlinders overlevingsperspectieven geven en is een uitwerking van het vorig jaar verschenen *Herstelplan Dagvlinders*. Het project richt zich op de overleving van de huidige populaties bedreigde soorten door het opstellen van concrete aanbevelingen op terreinniveau (zie ook de rubriek Nieuws).

Beheer van bosranden

Met de uitgave van dit boekje wil de KNNV bereiken dat bosranden in de toekomst beter ingericht en beheerd zullen worden. Elke bosbeheerder die openstaat voor de aangeleverde ideeën zal met behulp van dit boekje de natuurwaarde van zijn bosranden aanzienlijk kunnen verbeteren.

Het boekje is erg kleurrijk (naar mijn mening af en toe zelfs een beetje te veel, maar dat is een kwestie van smaak) en staat boordevol foto's. De tekst is goed geschreven en prettig leesbaar, al valt in een boekje als dit niet te voorkomen dat het af en toe wat 'technisch' wordt. Dat schrikt misschien een deel van de leken af, maar zal voor de doelgroep (in eerste instantie beheerders) geen probleem hoeven te vormen. De vegetatiekundige basis, geschreven door de topmensen op dat gebied in ons land, sluit aan bij de nieuwe 'Vegetatie van Nederland' en is dus helemaal up-to-date.

Met meer dan gemiddelde belangstelling heb ik de stukken over dagvlinders gelezen (nachtvlinders worden niet behandeld). Jammer genoeg sluit de naamgeving niet aan bij die van belangrijke andere werken als de Atlas van de Nederlandse dagvlinders, het Handboek Natuurdoeltypen, de Veldgids Dagvlinders, de naamgeving in de Nederlandse wetgeving (Flora en Fauna wet, Rode lijst), Vlaanderen (Dagvlinders in Vlaanderen) en de officiële Nederlandse namenlijst van het CBS (Biobase). Uit de verwijzing op blz. 80 blijkt dat de auteurs deze lijst overigens wel kennen. Dat maakt de vergelijking voor veel niet-vlinderkenners niet eenvoudiger. Toch jammer dat de redactie van de KNNV, die net een paar maanden eerder de nieuwe Veldgids Dagvlinders heeft gecontroleerd, dit niet heeft opgemerkt. Dat was de bruikbaarheid van dit boekje zeker ten goede gekomen. Helaas blijkt de informatie over vlinders ook niet zo up-to-date als het deel over de vegetatie. Het lijkt erop of recente literatuur over het hoofd gezien is. Een deel van de soorten is in schema's volgens mij op de verkeerde plek geplaatst, bijvoorbeeld

dat de bosparelmoervlinder in bossen op klei en leem voorkomt (blz. 15) en dan nog een voorkeur heeft voor de stukken met de hoogste bomen (blz. 17). Bij de verantwoording wordt ook geen enkele vlinderkenner genoemd. Het was eenvoudig geweest dit soort inhoudelijke zaken kort te sluiten met bijvoorbeeld De Vlinderstichting. Dat is jammer, maar doet uiteindelijk niets af aan het feit dat de voorgestelde maatregelen voor de inrichting en het beheer van bosranden zonder meer een positief effect zullen hebben op de hele flora en fauna inclusief de vlinders. Voor bos- en natuurbeheerders een boek dat ze zullen moeten hebben (en lezen en uitvoeren wat wordt voorgesteld!).

A.H.F. Stortelder, K.W. van Dort, J.H.J. Schaminée & N.A.C. Smits
Beheer van bosranden
KNNV uitgeverij, Utrecht, ISBN 90 5011 130 0
88 pagina's, veel kleurenfoto's
Prijs f 29,95

Chris van Swaay

Catalogue Permanent de L'Entomologie, Série nationale, Fascicule 2: Lepidoptera Rhopalocera.

Achter deze wat ingewikkelde titel gaat een Franse vlinderatlas schuil. De laatste vlinderatlas dateert uit 1935 en sinds die tijd is er geen overzicht met alle Franse dagvlinders verschenen. De samenstellers hebben daarom in enkele maanden veel literatuur doorgenomen, collecties geraadpleegd en entomologische verenigingen om gegevens gevraagd. Het resultaat is een rapport met voor elke vlindersoort een kaartje van Frankrijk waarop per departement is aangegeven of de soort er voorkomt. Met grijs tinten is aangegeven of de soort er voor 1970 is waargenomen, erna of in beide perioden. Op die manier ontstaat een redelijk beeld van het voorkomen van een vlinder. Vergeleken met de kleine kaartjes in Europese vlinderatlasen geven deze kaarten een gedetailleerder en juist beeld. De auteurs merken terecht op dat op de kaartjes niet te zien is of

een soort talrijk in een departement voorkomt of maar heel lokaal. Ook kunnen niet zomaar conclusies over de voor- of achteruitgang van een soort worden getrokken, omdat in de twee perioden niet even intensief naar vlinders is gekeken. Natuurlijk valt ook op dat uit sommige departementen bijna geen gegevens bekend zijn; zelfs de meest algemene soorten ontbreken er.

Behalve de kaartjes bevat het rapport een uitgebreide literatuurlijst, voor tien soorten wat gedetailleerdere kaartjes en een overzicht van het aantal vlindersoorten per departement (de vlinderrijkste departementen zijn de Alpes-Maritimes en Hautes Alpes met 200 dagvlindersoorten!). Beschrijvingen van de vlinders en foto's ontbreken. Al met al een leuk rapport om tijdens een Franse vakantie te gebruiken en hopelijk een stap in de richting van een landelijk vlinder-databestand.

Delmas, S. & Maechler, J. (1999)

Catalogue permanent de l'entomofaune - Série nationale. Fascicule no. 2, Lepidoptera: Rhopalocera. Union de l'Entomologie Française.
Prijs 95 francs plus verzendkosten. Te bestellen bij: Société Entomologique du Limousin (SEL), 46 avenue Garibaldi, 87000 Limoges.

Inge van Halder